

Pas op voor snoekbaars!

TEKST EN FOTOGRAFIE Kees Moeliker

Wat is er mis met viseters die snoekbaarzen verschalken? Afgaand op twee preparaten die in de collectie van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam bewaard worden, lijkt het er op dat ze zich ernstig in het formaat van hun prooi kunnen vergissen.

De eerste is een aalscholver (*Phalacrocorax carbo*) die op 4 januari 2009 werd gevonden in de Carnisse Grienden nabij Barendrecht. De watervogel lag dood langs de oever

van de Oude Maas. Er stak een staart van een vis uit zijn bek en aan de linkerpoot zat een groene kleurring met de code K0S. De vinder bracht dit bijzondere ensemble -

Aalscholver 'K0S groen' (NMR 9989-02497) verkeek zich op een snoekbaars.

De gulzige snoek uit Maasdam, met zijn prooi (NMR 9979-01712 en 01713).

vogel en vis - naar het museum. Daar bleek dat 'KOS groen' (inmiddels voorzien van catalogusnummer NMR 9989-02497) in 2004 als nestjong werd geringd op het Deense eilandje Mågeøerne en aldaar voor het laatst werd gespot op 29 mei 2008. De vis is een snoekbaars (*Stizostedion lucioperca*) die voor meer dan de helft door de aalscholver was ingeslikt. De snavel was maximaal opengesperd, de kop van de vis was het keelgat ruim gepasseerd maar toch blijven steken in de slokdarm. Het leek erop dat de aalscholver te gulzig was geweest.

Verslikt

De vraag rijst hoe ver aalscholvers kunnen gaan met de maat van hun prooi? Hierover staat een lezenswaardig artikel in *Het Vogeljaar* naar aanleiding van de vondst in 1991 van twee aalscholvers die waren verdronken met snoekbaarzen van 47 en 49 centimeter in hun keel. Het bleek niet zozeer de lengte te zijn die bepaalt of een vis doorgeslikt kan worden, maar de hoogte en de omtrek. Bij de cilindrisch gevormde snoekbaars is de maximale hoogte 7,4 centimeter, wat neerkomt op een omtrek van 23 en een lengte van 48 centimeter als maximale maat om compleet in de maag van een aalscholver terecht te kunnen komen.

Hoelang is onze snoekbaars? Er moest gesneden worden om daar achter te komen. Eerst werd de aalscholver netjes uitgevild, daarna ging de slokdarm open. Meteen werd duidelijk waarom de snoekbaars was blijven

steken: hij had een felgeel kunstvisje met een grote haak in zijn bek. Een dregje - dat met een kort stalen lijntje als extraatje aan het aasvisje was bevestigd - zat stevig verankerd in het verhemelte van de aalscholver. De snoekbaars was 46 cm lang. Zonder de haken had hij vermoedelijk de slokdarm van 'KOS groen' gepasseerd. Sportvissers herkenden het kunstaas direct als een mooi stukje huisvlijt, speciaal gemaakt voor snoekbaarzen. Alle onderdelen zijn los te koop: de siliconenrubberen visjes, de haken, de loodjes en - omdat snoekbaarzen nog wel eens mishappen - de dreghaakjes.

Of de aalscholver een vrijzwemmende snoekbaars (met een oude, losgetrokken onderlijn in de bek) ving of een aan de haak geslagen exemplaar te pakken had, is onbekend.

Recordsnoek

Het tweede museumstuk is een snoek (*Esox lucius*) en zijn dood is even dramatisch. Ik werd er over gebeld op 16 oktober 2009 door wandelaars die in de Binnenmaas bij Maasdam een joekel van een dode snoek zagen drijven met een andere vis in zijn bek. "Samen zeker anderhalve meter dode vis," werd erbij gezegd. Met de onfortuinlijke aalscholver nog vers in het geheugen, reed ik met mijn schepnet, meetlint en lijkenzak naar het vredige plaatsje ten zuiden van Rotterdam. Ter plaatse was niets meer te vinden. Dankzij alerte heren van gemeentewerken was de snoek netjes afgevoerd en koud gelegd. Het was een indrukwekkend ensemble. Een snoek van 125 cm (het Nederlands hengelsportrecord staat op 137,5 cm) met in zijn bek een snoekbaars van 78 cm, ingeslikt tot de achterste rugvin en vervolgens blijven steken. Bij sectie op de snoek bleek er geen kunstaas in het spel te zijn en priemde de snuit van de snoekbaars een paar centimeter in de maag van de snoek. Hoewel ook voor de snoek de lengte van de cilindrisch gevormde snoekbaars niet zoveel uitmaakt, vormt zijn dikte duidelijk wel een beperkende factor. De snoek was duidelijk iets te gulzig. Obstructie van de kieuwen werd hem fataal.

Een vergelijkbaar sterfgeval werd begin 2013 in de Noordenplassen bij Almere vastgesteld. Die snoek had een lengte van ongeveer 1 meter en de snoekbaars mat 75 cm. Deze vissen werden niet bewaard maar 'weer toevertrouwd aan het koude water om te volgen hoe snel de natuur deze kadavers opruimt.' **V**

De gulzige snoek en zijn te grote prooi uit Maasdam worden in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam bewaard in alcohol. Het ensemble (NMR 9979-01712 en 01713) is te zien in de tentoonstelling 'Dode dieren met een verhaal' in dit museum.

Geraadpleegde literatuur

Winter, H.V. & Leopold, M.F. 1993 - Groot is lekker, maar gevaarlijk: Aalscholvers en Snoekbaarzen - *Het Vogeljaar* 41(3): 115-116

Spaargaren, R., Schiphouwer, M. & Joosten, K. 2013 - Gulzigheid snoek afgestraft - *Natuurbericht.nl* (9 januari 2013)